

ارائه چارچوبی جامع از عوامل موثر بر شبکه دانش با رویکرد فراترکیب

محمد اکبری محله کلائی

دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علوم پزشکی و خدماتی بهداشتی و درمانی مازندران، ساری،
ایران.

mohammad.akbari@mazums.ac.ir

عبدالحسین فرج پهلوی

استاد گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز،
ایران

farajpahlou@gmail.com

شهناز خادمی زاده

دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز،
ایران

s.khademi@scu.ac.ir

غلامرضا حیدری

دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

gh.heidari@razi.ac.ir

مقدمه: شبکه دانش بستری جهت تسهیم دانش و ایجاد فضای مشارکتی در سطوح درون سازمانی و بین سازمانی به صورت‌های رسمی و غیررسمی است. برای استقرار و بقای یک شبکه دانش موفق لازم است عوامل موثر بر این شبکه شناسایی شده تا ابزاری برای ارزیابی شبکه دانش و سنجش سطح آمادگی سازمان‌ها برای ایجاد شبکه دانش وجود داشته باشد. به رغم وجود تحقیقات فراوان در حوزه شبکه دانش، تاکنون پژوهشی که بتواند چارچوبی جامع در خصوص عوامل تاثیرگذار بر شبکه دانش فراهم آورد یافت نشده است. لذا هدف این پژوهش شناسایی و اولیت بندی عوامل تاثیرگذار بر شبکه دانش می باشد.

روش شناسی: برای شناسایی عوامل موثر بر شبکه دانش و ارائه چارچوبی یکپارچه از این عوامل با استفاده از مطالعات گذشته، از روش فراترکیب با رویکرد «ساندلوسکی» و «باروسو» بهره گرفته شد. در ادامه از روش آنتروپی شانون برای تعیین وزن و اولویت بندی عوامل استخراج شده از گام نخست استفاده شد. جامعه این پژوهش متشکل از ۲۳۰۶ متن علمی مرتبط با حوزه شبکه دانش در بازه زمانی قبل از ۲۰۲۲ از پایگاه‌های معتبر علمی است که با استفاده از روش فراترکیب و معیارهای ورود و خروج در نهایت ۳۰ مطالعه مورد ارزیابی قرار گرفتند.

یافته های اصلی: در نتیجه تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده، ۷ بعد (درون سازمانی، بین سازمانی، نظام مدیریت دانش، زیرساخت‌های شبکه دانش، عوامل فردی، محیط بیرونی و نتایج) و سی و هشت مؤلفه موثر بر شبکه دانش شناسایی شدند. در میان ابعاد شناسایی شده، بعد درون سازمانی و عوامل فردی بالاترین ضریب اهمیت را کسب کردند. همچنین مؤلفه‌های ساختار سازمانی پشتیبان شبکه دانش، فرهنگ سازمانی مبتنی بر دانش، فرایندها و فعالیت‌های کاری پشتیبان مدیریت دانش و ماهیت دانش به عنوان مهمترین مؤلفه‌های اثرگذار بر شبکه دانش معرفی شدند.

بحث و نتیجه گیری: در این پژوهش چارچوب مناسبی جهت شناخت عوامل موثر بر شبکه دانش و همچنین ارزیابی نقاط ضعف و قوت شبکه های دانش ارائه شده است. سازمان‌ها می توانند با استفاده از چارچوب حاصل از این پژوهش برای طراحی و ارزیابی شبکه دانش بهره ببرند. در چارچوب ارائه شده با توجه به نوع اثربخشی چهار بعد درون سازمانی، بین سازمانی، فردی و محیط بیرونی به عنوان خاستگاه یا ابعاد بیرونی و سه بعد نظام مدیریت دانش، زیرساخت‌های شبکه دانش و نتایج به منزله شالوده یا ابعاد درونی شبکه دانش معرفی شدند.

کلیدواژه ها: مدیریت دانش، شبکه دانش، ابعاد شبکه دانش، مؤلفه‌های شبکه دانش، فراترکیب.

A Comprehensive framework for factors affecting the knowledge network with a meta-synthesis approach

Mohammad Akbari mahalekolaei

PhD in Knowledge and Information Science, Mazandaran University of Medical Sciences, sari, Iran. (Corresponding author) Email: mohammad.akbari@mazums.ac.ir

Abdolhossein Farajpahlou

Professor Emeritus, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Education & Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. Email: farajpahlou@scu.ac.ir

Shahnaz Khademizadeh

Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. Email: s.khademi@scu.ac.ir

Gholamreza Heidari

Associate Professor; Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Literature and Human Sciences, Razi University; Kermanshah, Iran. Email: gh.heidari@razi.ac.ir

Abstract:

Introduction: The knowledge network is a platform for sharing knowledge and creating a collaborative atmosphere at intra-organizational and inter-organizational levels in formal and informal ways. In order to establish and maintain a successful knowledge network, it is necessary to identify the factors affecting this network, so that there is a tool for evaluating the knowledge network and measuring the level of readiness of organizations to create a knowledge network. Despite the existence of many researches in the field of knowledge networks, no research has been found that can provide a comprehensive framework regarding the factors affecting knowledge networks. Therefore, the purpose of this research is to identify and prioritize the factors influencing the knowledge network.

Methodology: In order to identify the effective factors on the knowledge network and provide an integrated analysis of these factors based on past studies, the meta-synthesis method with the Sandelowski and Barroso approach was used. In the next step, the Shannon entropy method was used to determine the weight and prioritize the factors extracted from the first step. The population of this research consists of 2306 scientific texts related to the field of knowledge network in the period before 2022 from valid scientific databases. By using meta-synthesis method and inclusion and exclusion criteria, finally 30 studies were evaluated.

Main findings: As a result of the analysis of the collected data, 7 dimensions (intra-organizational, inter-organizational, knowledge management system, knowledge network infrastructure, individual factors, external environment and results) and thirty-eight effective components on the knowledge network were identified. Among the identified dimensions, the intra-organizational dimension and individual factors obtained the highest coefficient of importance. Also, the components of the organizational structure supporting the knowledge network, the organizational culture based on knowledge, the work processes and activities supporting knowledge management, and the nature of knowledge as the most important components affecting the network Knowledge was introduced.

Discussion and conclusions: In this research, a suitable framework has been presented to identify the factors affecting the knowledge network and also to evaluate the weaknesses and strengths of the knowledge networks. Organizations can use the framework of this research to design and evaluate the knowledge network. In the presented framework, according to the type of effectiveness, the four dimensions of intra-organizational, inter-organizational, individual and external environment were introduced as the origin or external dimensions and the three dimensions of the knowledge management system, knowledge network infrastructures and results were introduced as the foundation or internal dimensions of the knowledge network.

Keywords: knowledge management, knowledge network, knowledge network dimensions, knowledge network components, meta-synthesis.